

Gül Baba sírjának tájrészlete.

Ny Szék
A rózsák apja

1913.

Nemrégiben jelent meg az a hír a lapokban, hogy a török kormány mecsetet épít a „rózsák apjára”-nak fölé. Eddig ugyanis kápolna, törökül türbé őrizte porait, modern villák közt, a Rózsadombon, illetve ahogy ezt a törökök nevezik: a „szenvedések dombján” (michnet depesi). Hogy miért volt ez a szenvedések dombja, ennek oka, hogy valamikor itt dervisek laktak, kiáltozták Allah nevét s bánták bűneiket. A „rózsák apja”, törökül Gül Baba is ily jámbor és vezeklő dervis volt.

A török kormány persze visszavonta a mecsetépítés hírét, aminek pedig ittlakó emberek talán jobban is örültek volna, mint távoli török rokonaink. E kis kápolna, s aki mögötte pihen, több mint háromszáz éve, egyszer Pest, illetve Buda szívében volt. Bár azért bizonyára akadnak főleg a Rózsadomb új villáinak lakói közt, akik előtt e néma és kopott épület rendeltetése ismeretlen. Esetleg valami mesebeli elátkozott hercegkisasszony lakosztálya gyanánt szemlélik, s a „rózsák apjára”-ról oly képet alkotnak, ahogyan ez a színpadon is megjelent, mint operetthős. Azelőtt is, ma is, a nyári kirándulóknak kedvelt pihenő-állomása ez a kis hallgatag kápolna, de arról, akit rejt, halvány körvonalu mesék keringnek. Mint ahogy jó ideig tartotta magát az a hiedelem, hogy itt egy vitéz török porai rejtőznek, aki Buda ostrománál, 1686-ban esett el, hősi módon. E vélemény szerint az utolsó budai basa lett volna Gül Baba, aki 1586—87 közt kormányzott Budán, s mint vértanú hős vezér gurult le átlótt fejjel a budai bástyákról. Budán, a jelzett időben csakugyan kormányzott s meghalt egy ily basa, Ali Alaikoghli, de hogy a „rózsák apja” nem ő, ezt bebizonyította egy újabb kutatás. Oly emberek, akik érdeklődnek ily dolgok iránt, egykori forrásokból tisztázták e kérdést, még pedig, többek közt abból a könyvből, ami a Nemzeti Múzeum könyvtárában is megvan, s Werner György, német királyi tanácsos és orvos írta. Ez a könyv Magyarország gyógyvizeiről szól, s 1551-ben jelent meg, Werner ugyanis ekkor, a

török uralom idején, vizsgálta Buda gyógyforrásait, s itt emlékszik meg az akkor még frissen épült kápolnáról. Azt mondja egy helyen, hogy a törökök „kápolnát emeltek ama szerzetes férfiú sírja fölé, szentelvén ezt emlékeztetőnek, aki már életében a törökök által mint valamely felsőbb lény becsültetett”. Szerzetes, felsőbb lény: ez tehát a „Gül Baba” nacionáléja, akit Werner névszerint ugyan nem nevez meg, a hagyomány azonban fönntartotta róla e szép elnevezést: rózsák apja, amiből könnyű kiokoskodni, hogy mögötte oly ember rejtőzik, aki Allah dicséretén kívül kertészkedésben találta örömét, sőt éppen az ő kedvéért kertészkedett, Allah növesztette nagyra s szépre a rózsáit.

725.94 "1913"